

Lise Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Katılmalarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Gözde Kahraman¹, Enis Çolak, Betül Bayazıt¹, Ozan Yılmaz²

¹ Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

² Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor A.B.D.

Özet

Bu çalışmada; Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde okuyan ile Kocaeli Yıldırım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan öğrencilerin rekreatif faaliyetlere katılımı etkileyen unsurları belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmaya, Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde okuyan 64'ü erkek, 36'sı bayan 100 öğrenci ile Kocaeli Yıldırım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan 47'si erkek, 53'ü bayan 100 öğrenci, toplam 200 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Alexandris ve Carro tarafından geliştirilen, toplam 6 alt boyut ve 27 maddeden oluşan "Boş Zaman Engelleri" ölçeği kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS 17.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularında, yapılan boş zaman engelleri ölçümü sonucunda spor lisesi ile anadolu lisesi öğrencileri karşılaştırıldığında alt boyutlarından ulaşım sorunu ile zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmuştur(p<0,05).

Anahtar sözcükler: Rekreatif, Boş zaman

The Examination of Factors Affecting High School Students to Participate in Recreational Activities

Abstract

In this study, the purpose of research is to investigate which affect participant in recreational activities of Hayrettin Gürsoy Kocaeli Anatolian Fine Arts and Sports High School Students with Kocaeli Yıldırım Vocational and Technical High School students. The research group is composed of 200 students. The "Leisure Barriers Inventory" was used as data collection tool. It was developed by Carro Alexandria and a total of 6 subdimension consists of 27 items. The research findings on the barriers to the measurement of leisure as a result of transportation from sports high schools and Anatolian high school students with the problem of lack of interest compared to the lower dimension in the lower dimensionsof time and found a statistically significant (p<0.05).

Keywords: Recreation, Leisure

Giriş

Günümüzde teknolojinin gelişmesi sayesinde, eğitim ve gelir düzeyinin artmasına bağlı olarak insanların boş zamanının arttığı görülmektedir. Bu sayede boş zaman kavramı önem kazanmaya devam etmektedir. Boş zaman; Parker'e göre, bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraştığı zamandır. Bireyin özgürce istediği gibi kullanabildiği zamandır (Bakır 1990). Fakat bu kavram insandan insana değişmektedir. Biri için "iş" olan faaliyet başka biri için boş zaman faaliyeti olabilir. Kemp ve Pearson (1997) ise serbest zaman kavramını çalışma, uyku, yemek yeme ve diğer zorunlu işler için ayrılan (harcanan) zaman sonrasında artan zaman dilimi olarak tanımlar ve önemli olan nokta bu zaman diliminde bireyin kaliteli bir takım etkinlikler yaparak bu süreyi verimli bir şekilde geçirmesidir (Temir ve Gürbüz 2012).

Boş zaman faaliyetlerini; gruplara, amaçlara veya yapılaş yerlerine göre değişik şekilde sınıflandırabiliriz. Fakat en yaygın olarak kullanılan sınıflama türü süreler göre sınıflandırmaktır. Buna göre boş zamanlar ikiye ayrılır; 1)Uzun süreli boş zamanlar - Çocukluk dönemi boş zamanları -Yıllık izin boş zamanları -Emeklilik dönemi boş zamanları 2)Kısa süreli boş zamanlar -İş günü sonu (akşam üstü) boş zamanları -Hafta sonları -Kısa süreli tatiller (Hacıoğlu; Gökdeniz; Dinç; 2003).

Son dönemlerde yapılan pek çok çalışmanın sonuçlarına göre ise bireylerin serbest zamanlarını daha çok pasif etkinliklere katılarak yada hiçbir etkinliğe katılmayarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir (Temir ve Gürbüz; 2012).

Literatürde yer alan ve bireylerin rekreasyonel aktivitelere katılmalarına engel teşkil eden unsurların belirlenmesine yönelik yapılan model geliştirme çalışmalarının sonuçlarına göre etkinliklere katılımı engelleyen veya kısıtlayan faktörlerin; bireysel, bireylerarası ve yapısal olarak üç temel grupta ele alınabileceği ortaya konmuştur. Rekreasyonel aktivitelere katılımın pozitif etkileri düşünüldüğünde bu tür aktivitelere katılımı engelleyen faktörlerin belirlenmesi hem bireysel hem de toplumsal anlamda önem arz etmektedir (Temir ve Gürbüz; 2012).

Bu çalışmanın amacı da, rekreasyonel faaliyetlere katılımı etkileyen unsurları belirlemektir.

Yöntem ve Araçlar

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan model, araştırma grubu, verilerin toplanma araçları ile ilgili yapılan çalışmalar, verilerin işlenmesi ve araştırmada kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

Araştırma Grubu:

Araştırmaya, Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde okuyan 64'ü erkek, 36'sı bayan 100 öğrenci ile Kocaeli Yıldırım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan 47'si erkek, 53'ü bayan 100 öğrenci, toplam 200 öğrenci katılmıştır. Anket uygulanmadan önce yetkili kişilerle görüşülüp gerekli izinler alındıktan sonra, katılan öğrencilere araştırmanın içeriği ve amacıyla ilgili bilgi verilerek, veriler anket yönetimiyle toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcılarının demografik bilgilerini tanımlamaya yönelik sorulara, ikinci bölümde rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiş ve üçüncü bölümde ise Alexandris ve Carro tarafından geliştirilen, toplam 6 alt boyut ve 27 maddeden oluşan "Boş Zaman Engelleri" ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Türk Toplumunu için geçerlik ve güvenirlik çalışması ise Karaküçük ve Gürbüz tarafından yapılmıştır. Ölçek, bireyleri Boş Zaman Engellerini belirlemeye iten, (1) "zaman ve ilgi eksikliği", (2) "birey psikolojisi", (3) "bilgi eksikliği", (4) "ulaşım sorunu", (5) "tesis yetersizliği" ve (6) "arkadaş eksikliği" gibi 6 alt boyuttu ölçmeye yönelik 27 maddeden oluşmaktadır. Bireylerin Boş Zaman Engelleri, "Kesinlikle Önemsiz (1)" ve "Önemsiz (2)", "Önemli (3)", ve "Çok Önemli (4)" şeklinde 4'lü likert tipi ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Zaman ve ilgi eksikliği" 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27. maddelerden, "birey psikolojisi" 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. maddelerden, "bilgi eksikliği" 7, 8 ve 9. maddelerden, "ulaşım sorunu" 14, 15, 16 ve 17. maddelerden, "tesis yetersizliği" 10, 11, 12 ve 13. maddelerden ve "arkadaş eksikliği" ise 18, 19 ve 20. maddelerden oluşmuştur.

Verilerin Toplanması:

Anket uygulanmadan önce yetkili kişilerle görüşülüp gerekli izinler alındıktan sonra, katılan öğrencilere araştırmanın içeriği ve amacıyla ilgili bilgi verilerek, veriler anket yönetimiyle toplanmıştır. Konu ile ilgili yurt içinde yapılmış tezler için Yüksek Öğretim

Kurulu (YÖK) Dokümantasyon Merkezi, yurt dışındaki tezler için, makaleler ve bildirimler için ise yurt içi ve yurt dışındaki üniversitelerin elektronik tez veri tabanlarından faydalanılmıştır.

Verilerin Analizi:

Araştırmada elde edilen anket verileri Microsoft Office Excel programına aktarılmıştır. Aktarılan veriler SPSS 17.0 programında istatistiği yapılmıştır. Araştırmada kullanılan boş zaman engelleri ölçeğinden elde edilen verilere frekans analizi ve parametrik testlerden T-testi uygulanmıştır.

Bulgular

Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ile Kocaeli Yıldırım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan öğrencilerin rekreasyonel faaliyetlere katılımı etkileyen unsurları belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Yaşa göre dağılım tablosu

	YAŞ	N	%
SPOR LİSESİ	13 - 15 YAŞ	26	26,0
	16 - 18 YAŞ	73	73,0
	19 ve ÜSTÜ YAŞ	1	1,0
	Total	100	100,0
ANADOLU LİSESİ	13 - 15 YAŞ	33	33,0
	16 - 18 YAŞ	67	67,0
	Total	100	100,0

Tablo1: Araştırmaya, Spor Lisesinden 26 öğrenci 13-15 yaş aralığında, 73 öğrenci 16-18 yaş aralığında, 1 öğrenci ise 19 ve üstü yaş aralığında toplam 100 öğrenci; Anadolu Lisesinden 33 öğrenci 13-15 yaş aralığında, 67 öğrenci 16-18 yaş aralığında toplam 100 öğrenci, genel toplamda 200 öğrenci katılmıştır.

Tablo 2. Cinsiyete göre dağılım tablosu

CİNSİYET		N	%
SPOR LİSESİ	ERKEK	64	64,0
	KADIN	36	36,0
	Total	100	100,0
ANADOLU LİSESİ	ERKEK	47	47,0
	KADIN	53	53,0
	Total	100	100,0

Tablo2: Araştırmaya, Spor Lisesinden 64 erkek, 36 kadın toplam 100 öğrenci; Anadolu Lisesinden 47 erkek, 53 kadın toplam 100 öğrenci, genel toplamda 200 öğrenci katılmıştır.

Tablo 3. Akademik başarı durumlarına göre dağılım tablosu

AKADEMİK BAŞARI DURUMUNUZU NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?		N	%
SPOR LİSESİ	DÜŞÜK	3	3,0
	ORTA	68	68,0
	YÜKSEK	29	29,0
	Total	100	100,0
ANADOLU LİSESİ	DÜŞÜK	16	16,0
	ORTA	61	61,0
	YÜKSEK	23	23,0
	Total	100	100,0

Tablo 3. Araştırmaya göre Spor Lisesinden akademik başarı durumu düşük düşünen 3 öğrenci, orta düşünen 68 öğrenci, yüksek düşünen 29 öğrenci toplam 100 öğrenci; Anadolu Lisesinden akademik başarı durumu düşük düşünen 16 öğrenci, orta düşünen 61 öğrenci, yüksek düşünen 23 öğrenci toplam 100 öğrenci, genel toplamda 200 öğrenci katılmıştır.

Tablo 4. Aile gelir durumlarına göre dağılım tablosu

AİLE GELİR DURUMUNUZU YAZINIZ.		N	%
SPOR LİSESİ	ÇOK KÖTÜ	2	2,0
	KÖTÜ	2	2,0
	NORMAL	50	50,0
	İYİ	41	41,0
	ÇOK İYİ	5	5,0
	Total	100	100,0
ANADOLU LİSESİ	ÇOK KÖTÜ	2	2,0
	KÖTÜ	9	9,0
	NORMAL	39	39,0
	İYİ	43	43,0
	ÇOK İYİ	7	7,0
	Total	100	100,0

Tablo 4. Araştırmaya, Spor Lisesinden aile gelir durumu çok kötü 2 öğrenci, kötü, 2 öğrenci, normal 50 öğrenci, iyi 41 öğrenci, çok iyi 5 öğrenci toplam 100 öğrenci; Anadolu Lisesinden çok kötü 2 öğrenci, kötü 9 öğrenci, normal 39 öğrenci, iyi 43 öğrenci, çok iyi 7 öğrenci toplam 100 öğrenci, genel toplamda 200 öğrenci katılmıştır.

Tablo 5. Haftalık boş zaman sürelerine göre dağılım tablosu

BOŞ ZAMAN SÜRENİZİ HAFTALIK OLARAK BELİRTİNİZ.		N	%
SPOR LİSESİ	1-5 SAAT	26	26,0
	6-10 SAAT	47	47,0
	11-15 SAAT	18	18,0
	16 SAAT VE ÜZERİ	9	9,0
	Total	100	100,0
ANADOLU LİSESİ	1-5 SAAT	27	27,0
	6-10 SAAT	37	37,0
	11-15 SAAT	30	30,0
	16 SAAT VE ÜZERİ	6	6,0
	Total	100	100,0

Tablo 5. Araştırmaya Spor Lisesinden katılan 26 öğrencinin haftalık boş zaman süresi 1-5 saat, 47 öğrencinin 6-10 saat, 18 öğrencinin 11-15 saat, 9 öğrencinin 16 saat ve üzeri olarak görülürken, Anadolu Lisesinden katılan 27 öğrencinin haftalık boş zaman süresi 1-5 saat, 37 öğrencinin 6-10 saat, 30 öğrencinin 11-15 saat, 6 öğrencinin 16 saat ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 6. İlin sahip olduğu rekreasyonel alanların yeterliliğine göre dağılım tablosu

İLİNİZİN SAHİP OLDUĞU REKREASYONEL ALANLARIN YETERLİLİĞİNİ DEĞERLENDİRİNİZ.		N	%
SPOR LİSESİ	KESİNLİKLE YETERSİZ	8	8,0
	YETERSİZ	13	13,0
	KISMEN	45	45,0
	YETERLİ	33	33,0
	KESİNLİKLE YETERLİ	1	1,0
	Total	100	100,0
ANADOLU LİSESİ	KESİNLİKLE YETERSİZ	5	5,0
	YETERSİZ	16	16,0
	KISMEN	35	35,0
	YETERLİ	30	30,0
	KESİNLİKLE YETERLİ	14	14,0
	Total	100	100,0

Tablo 6. Araştırmaya katılan Spor Lisesi öğrencilerinden ildeki rekreasyonel alanları 8 öğrenci kesinlikle yetersiz, 13 öğrenci yetersiz, 45 öğrenci kısmen, 33 öğrenci yeterli, 1 öğrenci kesinlikle yeterli, Anadolu Lisesi öğrencilerinden 5 öğrenci kesinlikle yetersiz, 16 öğrenci yetersiz, 35 öğrenci kısmen, 30 öğrenci yeterli, 14 öğrenci kesinlikle yeterli bulmaktadır.

Tablo 7. İlin sahip olduğu rekreasyonel alanları kullanma sıklığına göre dağılım tablosu

İLİNİZİN SAHİP OLDUĞU REKREASYONEL ALANLARI NE SIKLIKLA KULLANIYORSUNUZ?		N	%
SPOR LİSESİ	1-5 SAAT	45	45,0
	6-10 SAAT	39	39,0
	11-15 SAAT	11	11,0
	16 SAAT VE ÜZERİ	5	5,0
	Total	100	100,0
ANADOLU LİSESİ	1-5 SAAT	63	63,0
	6-10 SAAT	26	26,0
	11-15 SAAT	6	6,0
	16 SAAT VE ÜZERİ	5	5,0
	Total	100	100,0

Tablo 7. Araştırmaya katılan Spor Lisesi öğrencilerinden ildeki rekreasyonel alanları 45 öğrenci 1-5 saat, 39 öğrenci 6-10 saat, 11 öğrenci 11-15 saat, 5 öğrenci 16 saat ve üzeri,

Anadolu Lisesi öğrencilerinden 63 öğrenci 1-5 saat, 26 öğrenci 6-10 saat, 6 öğrenci 11-15 saat, 5 öğrenci 16 saat ve üzeri sıklıkta kullanmaktadır.

Tablo 8. Boş zamanlarını genellikle nasıl değerlendirdiklerine göre dağılım tablosu

BOŞ ZAMANLARINIZI GENELLİKLE NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ? (BİRDEN FAZLA SEÇENEK İŞARETLEYEBİLİRSİNİZ.)	SPOR LİSESİ N	ANADOLU LİSESİ N
Ev İçi Aktivitelere Katılarak	46	53
Fiziksel Aktivitelere Katılarak	51	37
Sosyal Etkinliklere Katılarak	64	39
Kültürel-Sanatsal Etkinliklere Katılarak	11	16
Açık Alan Etkinliklerine Katılarak	32	30
Diğer	24	17

Tablo8. Araştırmaya katılan Spor Lisesi öğrencilerinden 46 öğrenci ev içi aktivitelere katılarak, 51 öğrenci fiziksel aktivitelere katılarak, 64 öğrenci sosyal etkinliklere katılarak, 11 öğrenci kültürel-sanatsal etkinliklere katılarak, 32 öğrenci açık alan etkinliklerine katılarak, 24 öğrenci diğer etkinliklere katılarak, Anadolu Lisesi öğrencilerinden 53 öğrenci ev içi aktivitelere katılarak, 37 öğrenci fiziksel aktivitelere katılarak, 39 öğrenci sosyal etkinliklere katılarak, 16 öğrenci kültürel-sanatsal etkinliklere katılarak, 30 öğrenci açık alan etkinliklerine katılarak, 17 öğrenci diğer etkinliklere katılarak boş zamanlarını değerlendirmektedir.

Tablo 9. Spor Lisesi Ve Anadolu Lisesi Karşılaştırma T-Testi Sonuçları

ALT BOYUTLAR	GRUP	N	$\bar{X}$	T	P
BİREY PSİKOLOJİSİ	SPOR LİSESİ	100	16,7100	-1,162	,247
	ANADOLU LİSESİ	100	17,3900		
BİLGİ EKSİKLİĞİ	SPOR LİSESİ	100	8,3900	-,691	,490
	ANADOLU LİSESİ	100	8,6200		
TESİS YETERSİZLİĞİ	SPOR LİSESİ	100	11,6200	-,975	,331
	ANADOLU LİSESİ	100	11,9900		
ULAŞIM SORUNU	SPOR LİSESİ	100	10,8300	-2,362	,019*
	ANADOLU LİSESİ	100	11,8400		
ARKADAŞ EKSİKLİĞİ	SPOR LİSESİ	100	7,7900	-1,562	,120
	ANADOLU LİSESİ	100	8,3300		
ZAMAN VE İLGİ EKSİKLİĞİ	SPOR LİSESİ	100	18,4800	-2,384	,018*
	ANADOLU LİSESİ	100	19,9600		

P<0,05*

Tablo9. Yapılan boş zaman engelleri ölçümü sonucunda spor lisesi ile anadolu lisesi öğrencileri karşılaştırıldığında alt boyutlarından ulaşım sorunu ile zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmuştur($p<0,05$).

Tablo 10. Cinsiyete Göre Karşılaştırma T-Testi Sonuçları

ALT BOYUTLAR	CİNSİYET	N	$\bar{X}$	T	P
BİREY PSİKOLOJİSİ	ERKEK	111	16,8108	-,900	,369
	KADIN	89	17,3483		
BİLGİ EKSİKLİĞİ	ERKEK	111	8,5676	,419	,676
	KADIN	89	8,4270		
TESİS YETERSİZLİĞİ	ERKEK	111	11,9459	,811	,418
	KADIN	89	11,6292		
ULASIM SORUNU	ERKEK	111	11,4414	,546	,586
	KADIN	89	11,2022		
ARKADAS EKSİKLİĞİ	ERKEK	111	8,3514	1,879	,062
	KADIN	89	7,6966		
ZAMAN VE İLGİ EKSİKLİĞİ	ERKEK	111	19,6396	1,497	,144
	KADIN	89	18,6966		

$P<0,05^*$

Tablo10. Yapılan boş zaman engelleri ölçümü sonucunda cinsiyete göre karşılaştırıldığında alt boyutlarda istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunamamıştır($p<0,05$).

Tartışma

Bu bölümde bulgulardan elde edilen Spor Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımı etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerine ait sonuçlar, araştırmanın sorularına cevap aranarak boş zaman engelleri çerçevesinde tartışılmış ve diğer literatürler ile karşılaştırılarak yorum yapılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, Spor Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımı etkileyen faktörlerde büyük bir farkın olmadığı, Anadolu Lisesi öğrencilerinin, Spor Lisesi öğrencilerine göre farklı olduğu ulaşım sorunu ile zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ortaya çıkmaktadır. Cinsiyetlere göre karşılaştırıldığında ise anlamlı farkın olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo9'da yapılan boş zaman engelleri ölçümü sonucunda Spor Lisesi ile Anadolu Lisesi öğrencileri karşılaştırıldığında alt boyutlarından ulaşım sorunu ile zaman ve ilgi eksikliği alt

boyutlarında istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmuştur($p<0,05$). Bu sonuçlara göre denilebilir ki, Kocaeli kentinde öğrenciler ulaşım sorunu yaşadığından rekreatif faaliyetlere katılmalarına engel olmaktadır. Zaman ve ilgi eksikliği alt boyutundaki anlamlı farklılık hakkında ise eğitim sistemindeki sınavların yoğun olması ve bununla birlikte öğrencilerin boş zamanlarını rekreatif faaliyetler yerine dersanelere ayırdıklarını söyleyebiliriz.

Temir ve Gürbüz (2014) yapmış olduğu “Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Önündeki Engellerin İncelenmesi” adlı çalışmada analiz sonuçları katılımcıların rekreasyonel aktivitelere katılımlarındaki zaman faktörünün ilk sırada yer aldığı buna karşın ilgi eksikliği faktörünün en alt sırada yer aldığını bildirmiştir. Elde edilen Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada da katılımcılar için zaman faktörünün ve tesis ve ulaşım gibi faktörlerin katılımın önündeki temel kısıtlayıcılar olduğu tespit edilmiştir. Demirel ve Harmandar (2009) yapmış olduğu “Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi” adlı çalışmada katılımcıların rekreasyonel aktivitelere katılımı engelleyen alt faktörlere ilişkin tutumlarının üniversite değişkenine göre yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Tesis/Hizmet ve Ulaşım”, “Sosyal Ortam ve Bilgi Eksikliği” ile “Birey Psikolojisi” alt boyutlarında farklı üniversitelere göre anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Çoruh (2013) yapmış olduğu “Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilimleri ve Rekreasyonel Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler” adlı çalışmada genel anlamda incelendiğinde ise, ankette yer alan altı faktörün üçünde belirtilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşmaların gözlemlendiği ancak, bu farklılaşmaların daha çok “zaman ve ilgi eksikliği” alt boyutunda yoğunlaştığı anlaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda yaptığımız çalışmayı destekler niteliktedir.

Şahin ve Kocabulut (2014) yapmış olduğu “Sportif Rekreasyon Aktivitelerine Düzenli Katılımı Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada Alexandris ve Carrol tarafından geliştirilen, toplam 7 alt boyut ve 27 maddeden oluşan “Boş Zaman Engelleri” ölçeğinden faydalanılmış; anket çalışması neticesinde elde edilen verilerle yapılan AFA Analizi’nde ise söz konusu ölçeğe ait iki ifadenin 7 alt boyuta ek olarak 8. boyut altında toplandığı görülmüştür. Elde edilen boyutun ise ‘Yorgunluk Hissi’ olarak adlandırılması uygun bulunmuştur.

Ekinci ve arkadaşları (2014) yapmış olduğu “Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi” adlı çalışmada katılımcıların boş zaman engellerinin cinsiyetlerine göre “bilgi eksikliği”, “arkadaş eksikliği” ve “zaman” alt boyutlarında, yaşlarına göre “zaman” alt boyutunda, aylık ortalama gelir seviyelerine göre ise “birey psikolojisi” ve “tesisler/ hizmet” alt boyutlarında anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Özşaker (2012) yapmış olduğu “Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme” araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin cinsiyet ile alt boyutlar arasında anlamlı farklılık ($p<0,05$) bulunurken, refah düzeyinin aktivitelere katılmada önemli bir etken olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın amacı Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi’nde ve Kocaeli Yıldırım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde okuyan öğrencilerin rekreasyonel faaliyetlere katılımı etkileyen unsurları belirlemektir. Araştırmaya Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi’nde okuyan 64’ü erkek, 36’sı bayan 100 öğrenci ile Kocaeli Yıldırım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde okuyan 47’si erkek, 53’ü bayan 100 öğrenci, toplam 200 öğrenci katılmıştır.

Yapılan boş zaman engelleri ölçümü sonucunda spor lisesi ile anadolu lisesi öğrencileri karşılaştırıldığında alt boyutlarından ulaşım sorunu ile zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmuştur($p<0,05$).

Yapılan boş zaman engelleri ölçümü sonucunda cinsiyete göre karşılaştırıldığında alt boyutlarda istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunamamıştır($p<0,05$).

- Bireylerin ve toplumların sosyal yaşantılarında önemli bir yeri olan rekreatif faaliyetlerin organizasyonunda liselerin daha fonksiyonel olmasının gerektiği söylenebilir.

- İlde gününbirlik, hafta sonu ve uzun süreli rekreasyon eylemlerini gerçekleştirecek alanlara ihtiyaç duyulmaktadır. İl yöneticileri rekreasyonel alanları yapmalı ve bireylere ulaşım imkânlarını sağlamalıdır.
- Öğrencilerin rekreatif faaliyetlere katılmalarını sağlamak için okul yönetimi ve beden eğitimi öğretmenleri öğrencileri bilgilendirmelidir.
- İldeki rekreasyonel alanlar arttırılmalı ve mevcut olan yerler geliştirilmelidir.
- Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı aracılığıyla, öğrencilerin ilgi alanlarına göre boş zamanlarını değerlendirmeleri, birlikte dinlenme ve eğlenme alışkanlığı kazanmaları, kültürel ve sanatsal faaliyetlere katılmalarını temin ve teşvik etmek amacıyla; kulüpler kurmaları ve ilgili faaliyetleri organize etmeleri desteklenmelidir.

Kaynakça

- Bakır, M.**, (1990) “Rekreasyon ve Turizm İlişkisinin Turizm Politikalarının Oluşturulmasındaki Önemi”, Basılmamış (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Boş Zaman, http://www.rekreasyon.org/rek/bos_zaman.html (27.04.2015)
- Çoruh, Y.** (2013). “Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilimleri ve Rekreasyonel Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği)”, Gazi Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara
- Demirel, M.**, Harmandar, D. (2009). “Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Etkinliklere
- Ekinci, N. E.**, Kalkavan, A., Üstün, Ü. D., Gündüz, B. (2014). “Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi”, *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1),1-13, 2014.
- Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*.
- Özşaker, M.** (2012). “Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılamama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme”, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 2012; 14 (1): 126-131.
- Şahin, İ.**, Kocabulut, Ö. (2014). “Sportif Rekreasyon Aktivitelerine Düzenli Katılımı Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, *JOURNAL OF RECREATION AND TOURISM RESEARCH (JRTR)* 2014, 1 (2).

Temir, Ö., Gürbüz, B., (2012). “Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Önündeki Engellerin İncelenmesi”, I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Kemer, Antalya.